Sammanträdesdatum
2026-11-18

Beteckning
Dnr: 26RS1104

Svar på motion från Wilhelm Sundman (L) om att kvinnor förtjänar att bli bemötta med respekt

Det har från Wilhelm Sundman (L) inkommit en motion till Region Örebro län (Regionen) som handlar om hur kvinnor blir bemötta i vården. I motionen föreslås regionfullmäktige ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att:

- Genomföra en kartläggning inom regionen kring förekomsten av att kvinnors symptom bortförklaras eller inte tas på allvar inom primärvården
- Rapportera till regionfullmäktige hur samtliga vårdcentraler i Region Örebro län arbetar för ett jämställt bemötande

Med anledning av motionen får Regionen ge följande svar.

Regionen arbetar för en jämställd vård där kvinnor och män ska bemötas med samma respekt och delaktighet. Data visar att fler kvinnor än män lämnar klagomål på bemötande, vilket innebär att frågan behöver fortsatt uppmärksamhet i det systematiska förbättringsarbetet. Regionen ser därför behov av att fortsättningsvis prioritera bemötandefrågan ur ett jämställdhetsperspektiv, bland annat genom uppföljning, analys och metodutveckling med särskilt fokus på jämställdhet.

Klagomål, synpunkter och identifierade skillnader

Patienter som vill lämna klagomål eller som har synpunkter på vården kan vända sig direkt till vårdgivaren eller till Patientnämnden. En genomgång visar att det är fler kvinnor än män som skickar in klagomål till Patientnämnden. Det är även fler kvinnor än män som klagar på bemötande inom hälso- och sjukvården. Mellan år 2021 – 2025 var det 23 procent kvinnor som klagade på bemötande, jämfört med 15 procent av männen. För just primärvården var det under samma tidsperiod 28 procent av kvinnorna som klagade på bemötande jämfört med 21 procent av männen.

Patientnämnden tar årligen fram flertalet rapporter där olika områden analyseras. En rapport om klagomål och synpunkter rörande bemötande för år

Postadress
Regionkansliet
Region Örebro län
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

www.regionorebrolan.se

2024 publicerades år 2025. År 2024 publicerades rapporten ”Klagomål och synpunkter som avser kvinnosjukvård”. Efter att Patientnämnden tagit fram rapporter skickas dessa till bland annat berörda verksamheter och hälso- och sjukvårdsnämnden. Rapporterna överlämnas som underlag för vårdgivarnas systematiska förbättrings- och patientsäkerhetsarbete. Patientnämndens material bidrar särskilt med patienters och närståendes perspektiv och bör vägas samman med andra underlag, exempelvis avvikelser, riskanalyser, journalgranskningar och olika typer av mätningar.

Resultaten om skillnader mellan könen i upplevelsen av hälso- och sjukvården håller i sig även nationellt. Sveriges kommuners och regioners (SKR) rapport ”*Kvinnors och mäns upplevelser av vården, analys av svarsmönster i Nationell patientenkät och Hälso- och sjukvårdsbarometern*” (2025) framgår att nationella undersökningar visar ett återkommande mönster där kvinnor har något mindre förtroende till och upplevelse av hälso- och sjukvården än män. Det rapporteras att skillnaderna förvisso är små, men systematiska. I rapporten framgår även att det är betydligt fler kvinnor än män som inkommer med klagomål till både Inspektionen för vård och omsorg och patientnämnderna, samt att forskning visar att kvinnor betydligt oftare än män uppger att de blivit kränkta i vården.

Rättsliga krav och regional styrning

Det övergripande målet för hälso- och sjukvården i Region Örebro (Regionen) är en god och jämlik hälsa för hela befolkningen. Att hälso- och sjukvården ska vara jämlik är något som genomsyrar hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Här anges att målet med hälso- och sjukvård är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen, där vården ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har störst behov ska ges företräde till vården.

Vikten av bemötande i hälso- och sjukvården slås fast i flera olika lagar. I Patientlagen (2014:821) anges patientens rätt till bland annat information, samtycke och delaktighet i vården. Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska vården också bygga på patientens självbestämmande och integritet, samt främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen. Patientsäkerhetslagen (2010:659) innehåller bland annat bestämmelser om vårdgivarens skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete och i detta ingår även patienters och närståendes möjlighet till delaktighet.

Regionen pekar dessutom i egna styrdokument på vikten av både ett gott bemötande och jämställdhet. I programmet för hållbar utveckling 2026–2030 så anges flera inriktningsmål gällande jämlik hälsa. Här beskrivs att alla

verksamheter ska ge ett respektfullt bemötande – och att när en individ blir sedd och lyssnad på så bidrar det till goda vårdresultat. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fick i hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan med budget för 2026 i uppdrag att göra barnrätts- och jämställdhetsanalyser.

Vårdcentralernas arbete och uppföljning
Alla vårdcentraler som verkar inom Hälsoval ska arbeta för en god och jämlik hälsoutveckling. Vårdcentralerna ska också arbeta utifrån inriktningsmålen i Region Örebro läns Program för hållbar utveckling och på så sätt bidra till hållbart ledarskap och arbetssätt, jämlik hälsa och inkludering samt ansvarsfull resursanvändning för minskad klimat- och miljöpåverkan.
Regionen gör olika uppföljningar och tar fram rapporter rörande hälso- och sjukvård och patienters upplevelser. Hälsovalsenheten följer regelbundet upp samtliga vårdcentraler i länet. Frågan om bemötande är en av parametrarna som Hälsoval följer för respektive vårdcentral genom den nationella patientenkäten, som genomförs vartannat år.

Inom Hälsoval har det sedan många år tillbaka bedrivits ett kontinuerligt arbete för att sträva mot jämställda sjukskrivningar. Detta har bland annat skett genom att det erbjuds utbildningar till både läkare och rehabkoordinatorer.

Bemötande inom mödra- och barnhälsovården
Frågor om bemötande ingår även i den nationella Graviditetsenkäten som skickas ut fortlöpande till gravida och födande i hela landet. Resultaten från kvinnor som födde barn under föregående år i Region Örebro län och som besvarade enkäten åtta veckor efter förlossningen visar en genomgående hög grad av nöjdhet med mödrahälsovården. Uppgifterna omfattar samtliga mottagningar i länet, både offentliga och privata. Nästan samtliga respondenter (97 procent) uppgav att de hade möjlighet att ställa de frågor de önskade till barnmorskan. En stor majoritet (95 procent) upplevde också att barnmorskan gjorde dem delaktiga i planering och beslut som rörde graviditeten i den utsträckning de önskade. Vidare svarade 93 procent att de skulle rekommendera den mödrahälsovård de besökt till någon annan som är gravid. Resultaten tyder på att de gravida upplevde ett gott bemötande, hög delaktighet och ett stort förtroende för den mödrahälsovård de fått.

För att främja ett jämställt bemötande av föräldrar erbjuder barnhälsovården enskilda samtal med den icke-födande föräldern när barnet är cirka fem månader gammal. Samtalen syftar inte bara till inkludering, utan också till att tydliggöra att föräldraskapet är ett gemensamt ansvar.

Med anledning av ovanstående resonemang får motionen anses besvarad.

För Region Örebro län